

การพัฒนาเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู**

Development an Evaluation Tool for Professional Experiential Training of Student Teachers**

วัชรารภรณ์ เชื้อนวัง* ณิชฎฐภรณ์ หลาวทอง และสิริพันธ์ สุวรรณมรรคา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Watcharaporn Khuanwanga* Nuttaporn Lawthonga and Siripaarn Suwanmonkha
Faculty of Education, Chulalongkorn University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู และ 2) พัฒนาเครื่องมือและกำหนดเกณฑ์การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยจาก 5 กลุ่มใหญ่ ประกอบด้วย (1) มาตรฐานและตัวบ่งชี้วิชาชีพครูของไทย (2) มาตรฐานวิชาชีพครูของต่างประเทศ (3) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (4) แนวคิดของการประเมินความก้าวหน้า และ (5) แนวคิดของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาเครื่องมือและกำหนดเกณฑ์การประเมินตัวอย่างวิจัยในระยะนี้ คือ นิสิตนักศึกษาครู และครูพี่เลี้ยง โดยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ และความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูมีจำนวน 3 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การปฏิบัติการสอน 2) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และ 3) การพัฒนาตนเอง โดยนำมาพัฒนาเป็นเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งมี 3 ส่วน คือ (1) แนวปฏิบัติการใช้เครื่องมือประเมินฯ (2) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปรีด 4 ระดับ และ (3) เกณฑ์การประเมินฯ ซึ่งนิสิตนักศึกษาครู และอาจารย์นิเทศก์/ครูพี่เลี้ยงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

คำสำคัญ: เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การประเมินความก้าวหน้า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
e-mail: watchara.wang548@gmail.com

Abstract

This research aimed to 1) develop the standards and indicators for professional experiential training of student teachers, and 2) develop an evaluation tool and determine its criteria for professional experiential training of student teachers. The study was divided into 2 stages. The first stage involved developing the standards and indicators following document and research reviews from 5 major categories, which were 1) Thai professional teaching standards and indicators, 2) international professional teaching standards, 3) 21st century skills, 4) formative assessment concepts, and 5) professional learning community concepts, all of which were examined by experts in the field for their relevance to the study. The second stage involved developing an evaluation tool and its criteria, whose samples consisted of student teachers and their mentors, as well as examining its content validity, criterion-related validity, and interrater validity. The research found that the evaluation standards for professional experiential training of student teachers consisted of 3 standards with 30 indicators, which were 1) instruction, 2) classroom action research, and 3) personal development, all of which were then developed into an evaluation tool for professional experiential training of student teachers. The evaluation tool consisted of 3 parts: 1) the guidelines for using the evaluation tool, 2) the 4-level rubric evaluation tool, and 3) the evaluation criteria to be applied by student teachers and mentor/supervisor teachers in their professional experiential training.

Keywords: Evaluation Tool for Professional Experiential Training, 21st Century Skills, Formative Assessment, Professional Learning Communities

บทนำ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู พบว่า ผู้ประเมิน เกณฑ์การประเมิน และเครื่องมือที่ใช้ของแต่ละสถาบันการศึกษามีความแตกต่างกัน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกต ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 4-5 ระดับ ตลอดจนนิสิตนักศึกษาครูมีความวิตกกังวลในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Chamnankit, 1991; Pengsawas, 2000; Soithong, 2000; Sanghuansri, 2006; Professional Experience Center of Chulalongkorn University Demonstration Secondary School, 2006; Seekhieo, 2006; Senarat, 2009; Le Cornu, 2009) นอกจากนี้ผู้ประเมินขาดความมั่นใจในวิธีการประเมินตามสภาพจริงและให้ความสำคัญน้อยกับการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นิสิตนักศึกษาครู (Seekhieo, 2006; Senarat, 2009) สำหรับสาเหตุของสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูดังกล่าว มีสาเหตุมาจากการได้รับการสังเกต การปฏิบัติการสอนและการประเมินผลการปฏิบัติการสอนจากอาจารย์นิเทศก์แตกต่างกัน บทบาทและระยะเวลาการนิเทศที่ไม่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง เครื่องมือประเมินแตกต่างกันและกำหนดเกณฑ์การประเมินไม่ชัดเจน และการละเลยต่อการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนา การสนับสนุนทางสังคมน้อยจากครูพี่เลี้ยง และเพื่อนนิสิตนักศึกษาครู (Chamnankit, 1991; Pengsawas, 2000; Soithong, 2000; Sanghuansri, 2006; Professional Experience Center of Chulalongkorn University Demonstration Secondary School, 2006; Seekhieo, 2006; Senarat, 2009; Chanchusakun, 2012; Le Cornu, 2009)

จากการศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูดังกล่าวข้างต้น บ่งชี้ว่าวิธีการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบการประเมินการเรียนรู้สำหรับประเทศไทยควรยึดแนวคิดและหลักการที่ว่า ระบบการวัดและประเมินการเรียนรู้จะต้องมีความเที่ยงธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ศ.2540 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน และต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองต่อเป้าหมายการเรียนรู้ระดับบุคคล ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ รวมทั้งมีความเป็นสากลระดับนานาชาติ ตลอดจนครอบคลุมทั้งสถานภาพและความก้าวหน้าด้านความรู้/ทักษะพัฒนาการของผู้เรียน และคุณธรรม (Kanjanawasee, 2007) กอปรกับสถานศึกษาต้องจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการ ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (มาตรา 26) (Office of the Education Council, 2002)

ดังนั้นแนวทางแก้ไขสภาพปัญหาการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูสรุปได้ว่า

ประการแรก การพัฒนาเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่มีเกณฑ์การประเมินชัดเจน อันประกอบด้วย มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน วิธีการประเมินที่เป็นรูปแบบเดียวกัน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดำเนินการประเมินนิสิตนักศึกษาครูด้วยวิธีการประเมินแบบมีบรรยากาศเป็นกัลยาณมิตร มุ่งเน้นประเมินเพื่อพัฒนา โดยจากการศึกษางานวิจัย พบว่าการประเมินความก้าวหน้ามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สามารถยกระดับวิชาชีพครู โดยครูมีการเปลี่ยนแปลงทางการสอนที่ดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (Bennett, 2011; Crossouard, 2011; Helen, Eleanor & Judy, 2011; Mary, 2011; Thomas, 2011; Willis, 2011; Winnie & Theodore, 2011; Ayala et al., 2012; Watsawang, 2004; Seekhio, 2006; Ekwarangkoon, 2007) กอปรกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 (Office of the Permanent Secretary, 2013) ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการผลิตครูให้มีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

ประการที่สอง การสนับสนุนทางสังคมเชิงสร้างสรรค์จากครูพี่เลี้ยงและเพื่อนนิสิตนักศึกษาครู และการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีงานวิจัยที่ศึกษาว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครูพี่เลี้ยงมีอิทธิพลทางบวกต่ออัตราพัฒนาการของสุขภาวะทางจิตของนิสิตนักศึกษาครู (Chanchusakun, 2012) จึงควรมีการจัดการเสริมสร้างบรรยากาศขององค์กรให้เห็นคุณค่าและความสำคัญ ของระบบการประเมินนิสิตนักศึกษาครู โดยใช้วิธีการในลักษณะของกัลยาณมิตร กล่าวคือ มีความเป็นกันเอง รับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ รวมทั้งให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน (Seekhio, 2006) และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (Tyagi, 2010) รวมทั้งให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการสะท้อนคิดการปฏิบัติ (Glanz, 2005; Khienwong & Withoonmatha, 2012; Petcharat & Jiamprachanarakom, 2015; Janchai et al, 2015) ซึ่งความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกันอย่างประนีประนอมเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติที่จะพัฒนา การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาครู ช่วยให้นิสิตนักศึกษาครูลดความเครียดและความวิตกกังวลลง มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง ซึ่งเรียกการทำงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ว่า “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (William, 2007; Wray, 2007; Dufour & Dufour, 2010; Priestley et al., 2011; Avalos, 2011; Moss, 2012; Panich, 2012)

สรุปได้ว่าเครื่องมือประเมินที่มีมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินที่มีความเป็นรูปธรรม และชัดเจน และดำเนินการประเมินความก้าวหน้าร่วมกัน สะท้อนผลการประเมินร่วมกัน แลกเปลี่ยน ผลการประเมินร่วมกันเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ด้วยบรรยากาศแห่งความเป็น กัลยาณมิตร สร้างเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะช่วยพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นิสิตนักศึกษาครูให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพได้ ดังนั้นจึงต้องเริ่มจากการศึกษามาตรฐานวิชาชีพครูที่จะ

เป็นข้อกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษาครูให้ปฏิบัติตามจนบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพครูจำเป็นต้องพัฒนาขึ้นมาให้เหมาะสมและครอบคลุมกับแนวทางแก้ไขสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ด้วยเหตุนี้การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูจึงต้องนำแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานวิชาชีพครูทั้งของไทยและต่างประเทศ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดและยุทธวิธีของการประเมินความก้าวหน้า และแนวคิดและองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาพัฒนาเป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู เพื่อพัฒนาเป็นเครื่องมือประเมินที่มีเกณฑ์การประเมินเป็นรูปธรรมและชัดเจน ตลอดจนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยเครื่องมือประเมินนี้สามารถเป็นเครื่องกำกับการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพของทั้งอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนิสิตนักศึกษาครู อันจะนำไปสู่การพัฒนา นิสิตนักศึกษาครูให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ

สำหรับการพัฒนาเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่มีความเหมาะสม สอดคล้อง และครอบคลุมสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู คือ เครื่องมือประเมินที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (scoring rubric) (Hunter, 1982; Danielson, 1996; Tennessee State Board Education, 2009; Winnie & Theodore, 2011; CCSSO, 2013) ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคนี้ มีลักษณะเป็นระดับคุณภาพที่อธิบายคุณลักษณะหรือความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่ได้รับการประเมิน ตั้งแต่ระดับคุณภาพดีมาจนถึงระดับปรับปรุงเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคนี้ มีความละเอียดซึ่งเหมาะสมกับการประเมินทักษะการปฏิบัติงานตามสภาพจริง (Tangdhanakanond, 2004) ได้แก่ การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคสามารถช่วยให้อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนิสิตนักศึกษาครู เข้าใจได้ตรงกันถึงระดับคุณภาพของการปฏิบัติงานอันเป็นที่ยอมรับหรือบรรลุตามมาตรฐาน และส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูมีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และกำกับตนเอง และทราบขอบเขตทั้งหมดของสิ่งที่ได้รับการประเมิน ทำให้ช่วยลดความวิตกกังวลของนิสิตนักศึกษาครูในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ (Hunter, 1982; Danielson, 1996; Tennessee State Board Education, 2009; Winnie & Theodore, 2011; CCSSO, 2013) เกณฑ์การให้คะแนนมี 2 ประเภท คือ (1) เกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม (holistic scoring rubric) เป็นเกณฑ์ที่อธิบายระดับคุณภาพของการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมทั้งหมดของสิ่งที่ได้รับการประเมิน คะแนนจะลดหลั่นตามระดับคุณภาพจากต่ำสุดถึงสูงสุด ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนประเภทนี้เหมาะสมกับการประเมินผลที่มีผู้รับการประเมินจำนวนมาก และการประเมินผลสรุปรวม สำหรับใช้ตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และ (2) เกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (analytic scoring rubric) เป็นเกณฑ์ที่อธิบายระดับคุณภาพของการปฏิบัติงาน โดยแยกเป็นรายองค์ประกอบ รายมิติ หรือรายด้านของสิ่งที่ได้รับการประเมิน คะแนนจะลดหลั่นตามระดับคุณภาพจากต่ำสุดถึงสูงสุด โดยเกณฑ์การให้คะแนนประเภทนี้มีความซับซ้อนในการพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ หรือแต่ละมิติ หรือแต่ละด้านของสิ่งที่ได้รับการประเมิน จึงใช้ระยะ

เวลานานในการดำเนินการประเมิน ดังนั้นจึงเหมาะสมกับการประเมินความก้าวหน้าหรือประเมินกระบวนการ โดยจะมีการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Nitko, 2004; Tangdhanakanond, 2004; Jangsiripornpakorn, 2007)

เกณฑ์การให้คะแนนที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู คือ เกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ เนื่องจากการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูนั้นจำเป็นต้องพิจารณากระบวนการปฏิบัติงานตามสภาพจริงเป็นรายด้านของสมรรถนะที่ต้องประเมิน เช่น การวางแผนการปฏิบัติการสอน การปฏิบัติการสอน การคิด ผลิต และใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการพัฒนาตนเอง เป็นต้น ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยมุ่งเน้นการประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนิสิตนักศึกษาเป็นระยะๆ แล้วให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาครูให้บรรลุตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับ (Hunter, 1982; Danielson, 1996; Tennessee State Board Education, 2009; Winnie & Theodore, 2011; CCSSO, 2013)

การสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนามาจากขั้นตอนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Tangdhanakanond, 2004; Nitko, 2004) โดยมี 7 ขั้นตอนสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย 5 กลุ่มใหญ่คือ (1) มาตรฐานวิชาชีพครูของไทย (2) มาตรฐานวิชาชีพครูของต่างประเทศ (3) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (4) แนวคิดและยุทธวิธีการประเมินความก้าวหน้า และ (5) แนวคิดและองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูทั้ง 5 กลุ่ม ดังกล่าวข้างต้น

3. ตรวจสอบความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู

4. กำหนดจำนวนระดับคุณภาพของเกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติงานและกำหนดจำนวนเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ โดยพัฒนามาจากการประเมินระดับคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2013) ประกอบด้วย ระดับคุณภาพ 1 ผู้ปฏิบัติการ ระดับคุณภาพ 2 ผู้ชำนาญการ ระดับคุณภาพ 3 ผู้เชี่ยวชาญ และระดับคุณภาพ 4 ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ทั้งนี้เกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบไม่ควรมากกว่า 6 ระดับ (Tangdhanakanond, 2004)

5. กำหนดนิยามศัพท์มาตรฐานและตัวบ่งชี้^๕ และกำหนดคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพทั้ง 4 ระดับ ในแต่ละตัวบ่งชี้ และกำหนดคำอธิบายเกณฑ์การประเมินทั้ง 4 ระดับ

6. ตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือประเมินและเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู

7. ทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือประเมินและเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่มีความเหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้ คือ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับ ประกอบด้วย (1) การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ยอมรับได้คือ มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (Tangdhanakanond, 2004) (2) การตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ เป็นการตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์ (Wongwanich, 2003) โดยมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงถือว่า เครื่องมือประเมินฯ มีคุณภาพด้านความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์อยู่ในระดับที่ใช้ได้ (Thorndike, 2005) และ (3) การตรวจสอบความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผลการประเมินของผู้ประเมินที่มากกว่า 1 คน ด้วยเครื่องมือประเมินชุดเดียวกัน โดยมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงถือว่า เครื่องมือประเมินฯ มีคุณภาพด้านความเที่ยงระหว่างผู้ประเมินอยู่ในระดับที่ใช้ได้ (Thorndike, 2005)

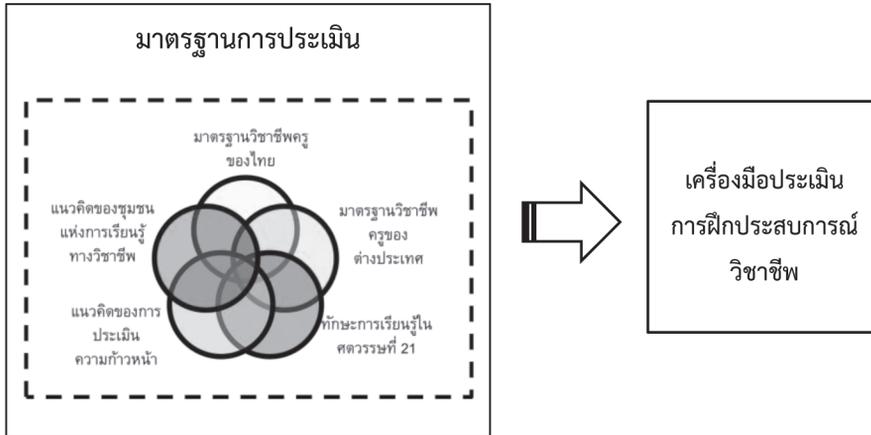
ทั้งนี้จากการสืบค้นงานวิจัยยังไม่พบงานวิจัยใดที่พัฒนาเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยอิงแนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การประเมินความก้าวหน้าและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาในเรื่องของการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพและสัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานวิชาชีพครู ตลอดจนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู
2. เพื่อพัฒนาเครื่องมือและกำหนดเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้น

กรอบแนวคิด

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู กรอบแนวคิดของการวิจัยจึงมาจากการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนามาตรฐานการประเมิน อันจะนำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือประเมิน โดยมีเกณฑ์การประเมินที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม ดังแสดงในกรอบแนวคิดต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู ซึ่งการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ มีดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู มีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยประกอบด้วย 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มาตรฐานและตัวบ่งชี้วิชาชีพครูของไทยมี 5 สถาบัน ประกอบด้วย (1) ครูสภา พ.ศ.2556 (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2006) (2) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Faculty of Education, Chulalongkorn University, 2013) (3) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (Faculty of Education, Srinakharinwirot University, 2013) (4) มหาวิทยาลัยศิลปากร (Faculty of Education, Silpakorn University, 2013) และ (5) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Faculty of Education, Kasetsart University, 2013) ซึ่งเหตุผลของการเลือกศึกษา มหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่งนี้ คือ เป็นมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มายาวนานเกิน 45 ปี มีวิสัยทัศน์และพันธกิจที่มุ่งพัฒนาคุณภาพบัณฑิตครูทั้งในด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ การวิจัย การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา คุณธรรมจริยธรรม และการทำงานร่วมกัน สอดรับกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 กอปรกับมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง ได้จัดตั้งโรงเรียนสาธิตเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ และฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู และเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษา สำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา และเผยแพร่สู่วงการศึกษาระดับ

ประเทศ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่งนี้ มีสถิติจำนวนของผู้สมัครเพื่อศึกษาต่อคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สูงติดอันดับ 1 ใน 10 ของไทย (Association of University Presidents of Thailand (AUPT.), 2013)

กลุ่มที่ 2 มาตรฐานและตัวบ่งชี้วิชาชีพครูของต่างประเทศ 10 สถาบัน (Hunter, 1982; Danielson, 1996; Tennessee State Board Education, 2009; CCSSO, 2013; Judith & Lauren, 2012; Rebecca et al, 2010; Niemi, 2011; Niemi, 2012; National Institute of Education, 2009; Wu, 2014; Berry, 2014) สรุปมาตรฐานได้ 7 ด้าน คือ (1) การวางแผนการปฏิบัติการสอน (2) การปฏิบัติการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน (3) การประเมินผลการเรียนรู้ (4) สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ (5) ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (6) การติดต่อสื่อสาร และ (7) เทคโนโลยีสารสนเทศ

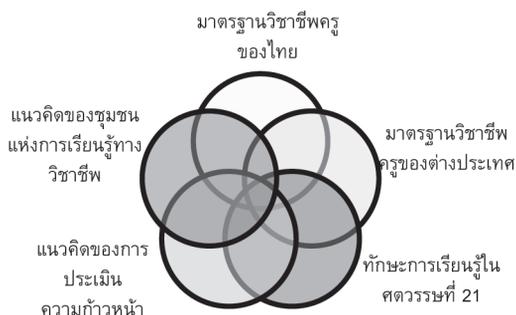
กลุ่มที่ 3 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะสำคัญ 3 ด้าน คือ (1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วย (1.1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (1.2) ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ และ (1.3) ทักษะด้านความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม (2) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย (2.1) ทักษะด้านการรู้เรื่องสารสนเทศ (2.2) ทักษะด้านการรู้เรื่องสื่อ และ (2.3) ทักษะด้านการรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (3) ทักษะด้านอาชีพและทักษะชีวิต ประกอบด้วย (3.1) ทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว (3.2) ทักษะด้านการริเริ่มและกำกับดูแลตนเองได้ (3.3) ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (3.4) ทักษะด้านการมีผลงานและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ และ (3.5) ทักษะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Panich, 2012; Trilling & Fadel, 2009)

กลุ่มที่ 4 แนวคิดและยุทธวิธีการประเมินความก้าวหน้า ประกอบด้วย 5 ยุทธวิธี คือ (1) อธิบายถึงเป้าหมายการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในเกณฑ์ตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (William, 2007; Bennett, 2011) (2) จัดการในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการอภิปราย การซักถาม และภารกิจที่เป็นหลักฐานของการเรียนรู้ (William, 2007; Bennett, 2011; Sujiva, 2007) (3) ให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เพื่อให้นิสิตนักศึกษาครูเกิดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (William, 2007; Bennett, 2011; Thomas et al, 2011; Sujiva, 2007) (4) กระตุ้นนิสิตนักศึกษาครูให้เป็นเจ้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง (การประเมินตนเอง เช่น กิจกรรมการเรียนของตัวนิสิตนักศึกษาครูเอง เป็นต้น) และ (5) กระตุ้นนิสิตนักศึกษาครูให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้อื่น (การประเมินโดยผู้อื่น เช่น กิจกรรมของนิสิตนักศึกษาครูที่ประเมินโดยคนอื่น เป็นต้น) (William, 2007; Bennett, 2011)

กลุ่มที่ 5 แนวคิดและองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย (1) การกระตุ้น (Impetus) (Priestley, Millera, Barrett & Wallace, 2011) (2) การค่อยเป็นค่อยไป (gradual) (3) การเปลี่ยนแปลงได้ (Flexibility) (4) การมีทางเลือก (Choice) (5) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) (William, 2007) (6) ความเป็นผู้นำ (Leadership) (Priestley, Millera, Barrett & Wallace, 2011; Moss, 2012) (7) การทำงานร่วมกันและการสนทนา (Collaboration & dialogue)

(Priestley et al., 2011) (8) การสนับสนุน (Support) (Wiliam, 2007) และ (9) การพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (Professional development) (Priestley et al., 2011)

2. วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูทั้ง 5 กลุ่ม ดังกล่าวข้างต้นด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูทั้ง 5 กลุ่ม

3. นำมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านมาตรฐานวิชาชีพครู การวัดและประเมินผล และการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวนทั้งสิ้น 6 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมและความตรงตามเนื้อหาและวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง

ระยะที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือและกำหนดเกณฑ์การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยพัฒนาจากขั้นตอนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Tangdhanakanond, 2004; Nitko, 2004) มีการดำเนินการดังนี้

1. สร้างเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นจากระยะที่ 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู เพื่อให้ได้แนวทางและกรอบการสร้างเครื่องมือประเมิน โดยจากการศึกษาพบว่าเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่มีความเหมาะสม สอดคล้อง

และครอบคลุมสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู คือ เครื่องมือประเมินที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค โดยเป็นเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ

1.2 กำหนดส่วนประกอบของเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยมี 3 ส่วน ประกอบด้วย (1) แนวปฏิบัติการใช้เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู (2) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 4 ระดับ และ (3) เกณฑ์การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู

1.3 กำหนดจำนวนระดับคุณภาพของเกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติงานและกำหนดจำนวนเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ โดยพัฒนามาจากการประเมินระดับคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2013) ประกอบด้วย ระดับคุณภาพ 1 ผู้ปฏิบัติการ ระดับคุณภาพ 2 ผู้ชำนาญการ ระดับคุณภาพ 3 ผู้เชี่ยวชาญ และระดับคุณภาพ 4 ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ

1.4 กำหนดนิยามศัพท์ วัตถุประสงค์ และวิธีการปฏิบัติ ของแนวปฏิบัติการใช้เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู

1.5 กำหนดนิยามศัพท์มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นจากระยะที่ 1 และกำหนดคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพทั้ง 4 ระดับ ในแต่ละตัวบ่งชี้ และกำหนดคำอธิบายเกณฑ์การประเมินทั้ง 4 ระดับ

2. ตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 นำเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจสอบความเหมาะสมและความตรงตามเนื้อหา และวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง

2.2 ทดลองใช้เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูเพื่อตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ และตรวจสอบความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน โดยดำเนินการดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทดลองใช้เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู

ตัวอย่างวิจัย	วิธีการ	เครื่องมือ	ระยะเวลา ที่ทดลองใช้	การวิเคราะห์ ข้อมูล
1. นิสิตนักศึกษาสาขา การประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปี 5 ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 8 คน โดยจำแนกตาม วิชาที่สอน 4 วิชา วิชาละ 2 คน คือ ภาษาไทย สังคมฯ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์	1. นิสิตนักศึกษาครูศึกษาทำ ความเข้าใจและใช้เครื่องมือ ประเมินฯ และประเมินตนเอง ด้วยเครื่องมือประเมินฯ 2. สัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาครู ภายหลังจากการใช้เครื่องมือ ประเมินฯ จำนวน 1 ครั้งต่อคน	1. เครื่องมือ ประเมินฯ 2. แนวทาง การสัมภาษณ์	1 เดือน	1. การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน 2. การวิเคราะห์ เนื้อหา
2. ครูพี่เลี้ยงของนิสิตนักศึกษาครู ทั้ง 8 คน	ครูพี่เลี้ยงประเมินนิสิตนักศึกษาครู ด้วยเครื่องมือประเมินฯ	1. เครื่องมือ ประเมินฯ 2. แนวทาง การสัมภาษณ์	-	การวิเคราะห์ค่า สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน

2.3 ตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน r_{xy} โดยใช้วิธีการให้ครูพี่เลี้ยงเป็นเกณฑ์ (Wongwanich, 2003) เพื่อศึกษาความสอดคล้องของคะแนนประเมินนิสิตนักศึกษาครูของครูพี่เลี้ยง และคะแนนประเมินตนเองของนิสิตนักศึกษาครู และตรวจสอบความเที่ยงระหว่างครูพี่เลี้ยงประเมินนิสิตนักศึกษาครู กับนิสิตนักศึกษาครูประเมินตนเอง ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน r_{xy} โดยต้องมีค่า r_{xy} มากกว่า 0.7 ($r_{xy} > 0.70$) ซึ่งใช้ในกรณีที่ตัวอย่างวิจัยมีขนาดเล็กไม่เกิน 25 คน (Thorndike, 2005)

2.4 วิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาครู

2.5 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือประเมินฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และสารสนเทศจากการทดลองใช้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู
มีจำนวน 3 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้ มีดังนี้

มาตรฐานที่ 1 สมรรถนะด้านการปฏิบัติการสอน ประกอบด้วย 3 มาตรฐานย่อย 22 ตัวบ่งชี้ มีดังนี้

มาตรฐานย่อยที่ 1 การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ (1) ความรู้ในเรื่องหลักสูตร (2) การกำหนดวัตถุประสงค์ (3) การกำหนดสาระการเรียนรู้ (4) การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ (5) การกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ (6) การกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

มาตรฐานย่อยที่ 2 การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ใหญ่ 13 ตัวบ่งชี้ย่อย คือ (1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1.1) การนำเข้าสู่บทเรียน (1.2) การสื่อสารกับผู้เรียน (1.3) การส่งเสริมทักษะการคิด (1.4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (1.5) การส่งเสริมการเรียนรู้ (1.6) การจัดการชั้นเรียน และ (1.7) การสรุปบทเรียน (2) การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ (3) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย (3.1) การประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย (3.2) การประเมินที่ผู้เรียนทราบเป้าหมายการเรียนรู้ (3.3) การประเมินที่ดำเนินไปพร้อมกับกิจกรรมการเรียนรู้ (3.4) การประเมินที่ส่งเสริมการประเมินตนเองเพื่อการเรียนรู้ (3.5) การประเมินที่มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ต่อเนื่อง และ (3.6) การรายงานผลการประเมินการเรียนรู้

มาตรฐานย่อยที่ 3 การวัดและประเมินผลการปฏิบัติการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ (1) การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน และ (2) การสะท้อนคิดและรายงานผลการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 2 สมรรถนะด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ (1) การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และ (2) การทำวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการวิจัย

มาตรฐานที่ 3 สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ (1) บุคลิกภาพ ความเป็นครู (2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (3) การตั้งรับและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (4) ความรับผิดชอบงานหน้าที่อื่นๆ ในสถานศึกษา (5) การสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น และ (6) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

มาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้น จำนวน 3 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมกับการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 – 1.00

2. เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู พัฒนามาจากมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นในระยะที่ 1 โดยเครื่องมือประเมินฯ ที่พัฒนาขึ้นนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน มีดังนี้

1) แนวปฏิบัติการใช้เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู เป็นวิธีการปฏิบัติของนิสิตนักศึกษาครู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ในการใช้เครื่องมือประเมินฯ พัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาครู ให้เป็นไปตามมาตรฐานการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นอย่างเที่ยงตรงและตามสภาพจริง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.75 – 1.00

2) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 4 ระดับ โดยในแต่ละข้อรายการประเมินจำนวน 30 รายการ มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 4 ระดับ ซึ่งอิงกรอบระดับคุณภาพ ดังนี้ ระดับคุณภาพ 4 คือ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ระดับคุณภาพ 3 คือ ผู้เชี่ยวชาญ ระดับคุณภาพ 2 คือ ผู้ชำนาญการ และระดับคุณภาพ 1 คือ ผู้ปฏิบัติการ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.75 – 1.00

3) เกณฑ์การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู มี 4 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ผู้ปฏิบัติการ ช่วงคะแนน 2.20 – 2.99 ระดับที่ 2 ผู้ชำนาญการ ช่วงคะแนน 3.00 – 3.19 ระดับที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ ช่วงคะแนน 3.20 – 3.39 ระดับที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ช่วงคะแนน 3.40 – 4.00 โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกช่วงคะแนน

คุณภาพของเครื่องมือประเมินฯ ที่พัฒนาขึ้นนี้ มีความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ โดยมีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน มากกว่า 0.70 ($r_{xy} > 0.70$) และความเที่ยงระหว่างครูพี่เลี้ยงประเมินนิสิตนักศึกษาครู กับนิสิตนักศึกษาครูประเมินตนเอง มีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน มากกว่า 0.70 ($r_{xy} > 0.70$) เช่นกัน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย ประกอบด้วย 2 ประการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู

มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นโดยมี 3 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้ มาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูจาก 5 กลุ่มใหญ่อันประกอบด้วย (1) มาตรฐานและตัวบ่งชี้วิชาชีพครูของไทย (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2006; Faculty of Education, Chulalongkorn University, 2013; Faculty of Education, Srinakharinwirot University, 2013; Faculty of Education, Silpakorn University, 2013; Faculty of Education, Kasetsart University, 2013) (2) มาตรฐานวิชาชีพครูของต่างประเทศ (Hunter, 1982; Danielson, 1996; Tennessee State Board Education, 2009; CCSSO, 2013; Judith & Lauren, 2012; Rebecca et al., 2010; Niemi, 2011; Niemi, 2012; National Institute of Education, 2009; Wu, 2014; Berry, 2014) (3) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Panich, 2012;

Trilling & Fadel, 2009) (4) แนวคิดและยุทธวิธีในการประเมินความก้าวหน้า (William, 2007; Bennett, 2011; Sujiva, 2007; Kanjanawasee, 2007) และ (5) แนวคิดและองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (William, 2007; Priestleya, Millera, Barrettb & Wallacec, 2011; Moss, 2012) ซึ่งมีความครอบคลุมและตอบสนองกับความต้องการของแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (Office of the Education Council, 2002) แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (Office of the Permanent Secretary, 2013) และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้น จำนวน 3 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้นี้ มีความเหมาะสมกับการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 – 1.00

2. เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู

เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู พัฒนามาจากมาตรฐานการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยเครื่องมือประเมินฯ ที่พัฒนาขึ้นนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน มีดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวปฏิบัติการใช้เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู สืบเนื่องจากผลการศึกษางานวิจัยสรุปได้ว่า วิธีการประเมินที่จะให้ผลดีและเหมาะสมกับสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู จำต้องมีลักษณะเป็นการประเมินการปฏิบัติงานตามสภาพจริง ด้วยเครื่องมือประเมินที่มีความเป็นรูปธรรมและชัดเจน นั่นคือ การประเมินความก้าวหน้า ที่มุ่งเน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Bennett, 2011; Crossouard, 2011; Helen, Eleanor & Judy, 2011; Mary, 2011; Thomas, 2011; Willis, 2011; Winnie & Theodore, 2011; Ayala et al., 2012; Watsawang, 2004; Ekwarangkoon, 2007) และการทำงานร่วมกัน เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (William, 2007; Dufour & Dufour, 2010; Priestleya et al., 2011; Avalos, 2011; Moss, 2012; Panich, 2012) ดังนั้น แนวปฏิบัติการใช้เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูจึงนำแนวคิดและหลักการของการประเมินความก้าวหน้า และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาเป็นกรอบในการพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติฯ โดยมีวัตถุประสงค์ 6 ข้อ และวิธีการ 3 วิธี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์/ครูพี่เลี้ยง และนิสิตนักศึกษาครู ในการใช้เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาครูให้เป็นไปตามมาตรฐานการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นอย่างเที่ยงตรงและตามสภาพจริง โดยแนวปฏิบัติฯ นี้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.75 – 1.00

ส่วนที่ 2 เป็นเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 4 ระดับ ซึ่งจากการศึกษาแนวทางแก้ไขสภาพปัญหาและวิธีการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู มีนักการศึกษาหลายท่าน (Hunter, 1982; Danielson, 1996; Tennessee State Board Education, 2009; Winnie &

Theodore, 2011; CCSSO, 2013) เสนอไว้ว่า เครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต นักศึกษาคูที่มีควมเหมาะสม สอดคล้อง และครอบคลุมสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต นักศึกษาคู คือ เครื่องมือประเมินที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (scoring rubric) และเกณฑ์ การให้คะแนนที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต นักศึกษาคู คือ เกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ ทั้งนี้เพราะการประเมินการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาคูนั้น จำต้องพิจารณากระบวนการปฏิบัติงานตามสภาพจริงเป็นรายด้าน ของสมรรถนะที่ต้องประเมิน เช่น การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การคิด ผลิตและใช้สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการพัฒนาตนเอง เป็นต้น ตั้งแต่เริ่มจนถึงที่สุดของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยมุ่งเน้นการประเมิน ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนิสิตนักศึกษาคูเป็นระยะๆ แล้วให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาการเรียนรู ของนิสิตนักศึกษาคูให้บรรลุตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับ Hunter (1982) Danielson (1996) Tennessee State Board Education (2009) Winnie & Theodore (2011) & CCSSO (2013) โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ Nitko (2004) Tangdhanakanond (2004) และ Jangsiripornpakorn (2007) ได้เสนอว่า เป็นเกณฑ์ที่อธิบายระดับคุณภาพของการปฏิบัติงาน โดยแยกเป็นรายองค์ประกอบ รายมิติ หรือรายด้านของสิ่งที่ได้รับการประเมิน คะแนนจะลดหลั่นตามระดับ คุณภาพจากต่ำสุดถึงสูงสุด ทั้งนี้เกณฑ์การให้คะแนนที่พัฒนาขึ้นนี้ ในแต่ละข้อรายการประเมินจำนวน 30 รายการ จะมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 4 ระดับ โดยพัฒนามาจากการประเมินระดับคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2013) ประกอบด้วย ระดับคุณภาพ 4 คือ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ หมายถึง ความสามารถ ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี หรือเหมาะสม หรือมาก ระดับคุณภาพ 3 คือ ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างดี หรือค่อนข้างเหมาะสม หรือค่อนข้างมาก ระดับ คุณภาพ 2 คือ ผู้ชำนาญการ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีค่อนข้างน้อย หรือเหมาะสมค่อนข้างน้อย และระดับคุณภาพ 1 คือ ผู้ปฏิบัติการ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับดีน้อย/ดีน้อยมาก หรือเหมาะสมน้อย/เหมาะสมน้อยมาก โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 4 ระดับ ที่พัฒนาขึ้นนี้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.75 – 1.00

ส่วนที่ 3 เป็นเกณฑ์การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาคู โดยพัฒนา มาจากการประเมินระดับคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2013) และเพื่อให้สอดคล้องกับระดับคุณภาพของเกณฑ์การให้คะแนน แบบรูบริค 4 ระดับ เกณฑ์การประเมินฯ นี้ จึงมี 4 ระดับคุณภาพ คือ ระดับคุณภาพ 4 คือ ผู้เชี่ยวชาญ พิเศษ มีช่วงคะแนน 3.40 – 4.00 ระดับคุณภาพ 3 คือ ผู้เชี่ยวชาญ มีช่วงคะแนน 3.20 – 3.39 ระดับ คุณภาพ 2 คือ ผู้ชำนาญการ มีช่วงคะแนน 3.00 – 3.19 และระดับคุณภาพ 1 คือ ผู้ปฏิบัติการ

มีช่วงคะแนน 2.20 – 2.99 ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกช่วงคะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู โดยการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับดั่งที่ Tangdhanakanond (2004) ได้เสนอให้มีการตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ และตรวจสอบความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน มีดังนี้

1) การตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ เป็นการตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์ตามแนวคิดของ Wongwanich (2003) โดยให้ครูพี่เลี้ยงหรืออาจารย์นิเทศก์ ทำการประเมินนิสิตนักศึกษาครูด้วยเครื่องมือประเมินฯ ที่พัฒนาขึ้น แล้วนำคะแนนผลการประเมินนิสิตนักศึกษาครูจากครูพี่เลี้ยงหรืออาจารย์นิเทศก์ กับคะแนนผลการประเมินตนเองจากนิสิตนักศึกษาครูด้วยเครื่องมือชุดเดียวกันมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยมียค่ามากกว่า 0.70 ตามเกณฑ์ของ Thorndike (2005) ซึ่งแสดงว่า เครื่องมือประเมินฯ ที่พัฒนาขึ้นนี้มีคุณภาพด้านความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์อยู่ในระดับที่ใช้ได้

2) การตรวจสอบความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผลการประเมินของครูพี่เลี้ยงที่ทำการประเมินนิสิตนักศึกษาครู ด้วยเครื่องมือประเมินฯ ที่พัฒนาขึ้น และผลการประเมินตนเองของนิสิตนักศึกษาครูด้วยเครื่องมือประเมินชุดเดียวกันมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยมียค่ามากกว่า 0.70 ตามเกณฑ์ของ Thorndike (2005) ซึ่งแสดงว่า เครื่องมือประเมินฯ มีคุณภาพด้านความเที่ยงระหว่าง ผู้ประเมินอยู่ในระดับที่ใช้ได้

ดังนั้นเครื่องมือประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นนี้ จึงมีคุณภาพทั้งในด้านความตรงและความเที่ยง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครูให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพเป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. นิสิตนักศึกษาครูสามารถนำเครื่องมือประเมินนี้ไปใช้ในการกำกับและเป็นแนวทางพัฒนาตนเองในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เกิดคุณภาพ
2. ครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์สามารถนำเครื่องมือนี้ไปใช้ในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู
3. คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ควรนำมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตนักศึกษาครูที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาอันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

References

- กมลวรรณ ตังชนกานนท์. (2547). *การพัฒนากระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาแบบเต็มรูปในโรงเรียนตรุณสิกขาลัย (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก จำกัด.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2556). *คู่มือการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพในสถานศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2552)*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2556). *คู่มือการปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชุตินา เพชรรัตน์ และสุริยะ เจียมประชาชนกร. (2558). การจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้. *วารสารวิจัย มสค สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(1), 145-162.
- ฐิตาพร เขียนวงษ์ และ มนสรณ์ วิฑูรเมธา. (2558). ผลของรูปแบบการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่ปรึกษาต่อการทำงานเป็นทีม การรับรู้ความสามารถของตนเอง และทักษะการตัดสินใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *วารสารวิจัย มสค สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(3), 117-129.
- ดวงใจ สีเขียว. (2549). *การพัฒนาระบบการประเมินนิสิต/นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามแนวคิดการประเมินแบบ 360 องศา โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสรุปร่างอ้อม (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร จันทร์ฉาย และคณะ. (2558). การประเมินคุณภาพบัณฑิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และบริการ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552. *วารสารวิจัย มสค สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(1), 181-196.
- บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2534). *การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสมรรถภาพด้านการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครู (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. (2556). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปิยาภรณ์ วัตสว่าง. (2547). *แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิกุล เอกวางกูร. (2550). *การวิจัยและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ ระดับประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม. (2556). *คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (2549). *คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (2556). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. สืบค้น 12 มกราคม 2556, จาก <http://education.dusit.ac.th/QA/articles/doc02.pdf>.
- วันนา สงวนศรี. (2549). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2543). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู* (รายงานผลการวิจัย). สกลนคร: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ตถาตาพับลิเคชั่น จำกัด.
- ศิริเดช สุขิวะ. (2550). *หลักการประเมินการเรียนรู้*. ใน *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 2) (น. 52-64). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี (2550). *นโยบายการประเมินผลการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. ใน *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 2) (น. 3-24). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์ปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2556). *คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพ โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ฝ่ายมัธยม. (2549). *สาธิตจุฬาฯ: แหล่งเรียนรู้ครูมืออาชีพ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมประสงค์ เสนารัตน์. (2552). *ปัญหาในการประเมินผล* (ปฏิญานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการวิจัย และประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม). สืบค้นจาก <http://www.kmcenter.ago.go.th/kms/sites/default/files/ปัญหาในการประเมินผล.pdf>
- สร้อยญา จันทร์ชูสกุล. (2555). *ปัจจัยเชิงสาเหตุของพัฒนาการสุขภาวะทางจิตของนักศึกษาระหว่าง การปฏิบัติงานในสถานศึกษาครู* (ปฏิญานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชรัก สร้อยทอง. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้วิชาภาษาไทย ความวิตกกังวลในการสอน และ สมรรถภาพด้านการสอนภาษาไทยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันราชภัฏ กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). *การวัดทักษะการปฏิบัติ (Performance testing)* [จุลสาร]. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอมอร จังศิริพรภรณ์. (2550). การประเมินผลการเรียนรู้. ใน *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 2) (น.144-166). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Avalos, B. (2011). Teacher Professional Development in Teaching and Teacher Education over Ten Years. *Teaching and Teacher Education*, 27, 10-20.
- Ayala, C. C. et al. (2012). From Formal Embedded Assessment to Reflective Lessons: The Development of Formative Assessment Studies. *Applied Measurement in Education*, 21(4), 315-334.
- Bennett, R.E. (2011). Formative Assessment: a Critical Review. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 18(1), 5-25.
- Berry, R. (2014). Assessment for Learning in Hong Kong School. Conceptions, Issues and _____ Implications. In C. Marsh & C.K.Li (Eds.) *Asia's High Performing Education Systems* (pp.255-273). New York: Routledge.
- Council of Chief State School Officers (CCSSO). (2013). *InTASC : Model Core Teaching Standards and Learning Progressions for Teacher 1.0*. Retrieved December 21, 2013, from http://www.ccsso.org/Documents/2013/2013_INTASC_Learning_Progressions_for_Teachers.pdf.

- Crossouard, B. (2011). Using Formative Assessment to Support Complex Learning in Conditions of Social Adversity. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 18(1), 59-72.
- Danielson, C. (1996). *Enhancing Professional Practice, a Framework for Teaching*. Retrieved December 21, 2013, from <http://www.andrews.edu/~rjo/Artifacts/Danielson%27s%20Framework%20for%20Professional%20Practice%20web.pdf>.
- Dufour, R. & Dufour, R. (2010). The Role of Professional Learning Communities in Advancing 21st Century Skill. In Bellanca, J. and Brandt, R. (Eds.), *21st Century Skills: Rethinking How Student Learn* (pp. 77-96). Solution Tree: United States of America.
- Glanz, J. (2005). Action Research as Instructional Supervision: Suggestions for Principals. *NASSP Bulletin*, 89(643), 17-27.
- Helen, R. D., Eleanor, H. & Judy, P. (2011). Enacting Assessment for Learning: the Beliefs Practice Nexus. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 18(4), 365-379.
- Hunter, M. (1982). *Mastery Teaching*. Retrieved December 21, 2013, from <http://www.csun.edu/coe/eed/holle/PACT/planning/Lesson%20Planning.pdf>.
- Judith, H. S. & Lauren, M. S. (2012). Predicting Performance: A Comparison of University Supervisors' Predictions and Teacher Candidates' Scores on a Teaching Performance Assessment. *Journal of Teacher Education*, 63(1), 39-50.
- Le Cornu, R. (2009). Building Resilience in Pre-service Teachers. *Teaching and Teacher Education*, 25(5), 717-723.
- Mary, F. H. (2011). Getting Traction: Enablers and Barriers to Implementing Assessment for Learning in Secondary Schools. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 18(4), 347-364.
- Moss, J. (2012). Teachers Learning in Community: Realms and possibilities. *Teaching Education*, 23(1), 111-113.
- National Institute of Education. (2009). *A Teacher Education Model for the 21st Century: A Report by the National Institute of Education, Singapore*.

- Niemi, H. (2011). *Educating Student Teachers to become High Quality Professionals: A Finnish Case*. Finland.
- Niemi, H. (2012). *Relationship of Teachers' Professional Competences, Active Learning and Research Studies in Teacher Education in Finland*. Finland.
- Nitko, A.J. (2004). *Educational assessment of students* (4th ed). Columbus, Ohio: Pearson Education Inc.
- Priestleya, M., Millera, K., Barrettb, L. & Wallacec, C. (2011). Teacher Learning Communities and Educational Change in Scotland: the Highland Experience. *British Educational Research Journal*, 37(2), 265-284.
- Rebecca, R.S.et al. (2010). Improving Preservice Teacher Preparation through the Teacher Work Sample: Exploring Assessment and Analysis of Student Learning. *Action in Teacher Education*, 32(1), 39-53.
- Tennessee State Board Education.(2009). *Framework for Evaluation & Professional Growth : Comprehensive Assessment*. Retrieved December 21, 2013, from http://Tennessee State Board Education.gov/education/frameval/doc/comprehensive_assessment.pdf.
- Thomas L. et al. (2011). Elementary Teachers' Formative Evaluation Practices in an Era of Curricular Reform in Quebec, Canada. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 18(4), 381–398.
- Thorndike, R. (2005). *Measurement and Evaluation in Psychology and Education* (7th ed). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Trilling, B. & Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in our Times*. Jossey-Bass: United States of America.
- Tyagi, R.S. (2010). School-based Instructional Supervision and the Effective Professional Development of Teachers. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 40(1), 111-125.
- William, D. (2007 a). Content Then Process: Teacher Learning Communities in the Service of Formative Assessment. In Reeves, D. (Eds.), *Ahead of the Curve: The Power of Assessment to Transform Teaching and Learning*. Solution Tree: United States of America.

- William, D. (2007 b). Keeping Learning on Track: Formative Assessment and the Regulation of Learning. In Frank, K. and Lester, Jr. (Eds.), *Second Handbook of Mathematics Teaching and Learning*. Greenwich, Conn.: Information Age Publishing.
- William, D. & Thompson, M. (2007). Integrating Assessment with Instruction: What Will It _____ Take to Make It Work?" In Carol, A.D., and Mahwah, N.J. (Eds.), *The Future of Assessment: Shaping Teaching and Learning*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Willis J. (2011). Affiliation, Autonomy and Assessment for Learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 18(4), 399–415.
- Winnie & Theodore. (2011). Influence of Teachers' Perceptions of Teaching and Learning on Theimplementation of Assessment for Learning in Inquiry Study. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 18(4), 417-432.
- Wu, N. (2014). *The Implementation of the National Professional Standard for K-12 Teachers, 2012 (NPST) at Regional and Local Level in China: A Case Study of Regional Teacher Professional Development Standards Implementation in Qingyang District, Chengdu, China*. *Higher Education of Social Science*, 7(3), 1-11. Retrieved December 21, 2013, from <http://www.cscanada.net/index.php/hess/article/view/5759DOI: http://dx.doi.org/10.3968/5759>

Translated Thai References

- Association of University Presidents of Thailand (AUPT.). (2013). *Table Statistics on the Number of Candidates who had Passed and the Highest Rating - the Lowest in the Central Admissions, Academic Year 2556*. Retrieved January 12, 2013, from <http://www.aupt.or.th/admissions.php>. (in Thai)
- Chamnankit, B. (1991). The Development of Causal Relationship Model between Variables concerning Professional Experiences and Teaching Competencies of Student Teachers Colleges (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Chanchusakun, S. (2012). *Causal Factors of Psychological Well-being Growth of Student Teachers during Professional Teaching Practice* (Doctoral dissertation) Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

- Ekwarangkoon, P. (2007). Research and Development of the Measurement and Assessment System for Integrated Learning in Primary Schools (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Faculty of Education, Kasetsart University. (2013). Guide of Professional Experiential Training. Bangkok: Kasetsart University. (in Thai)
- Faculty of Education, Silpakorn University. (2013). Guide of Professional Experiential Training. Nakhonpathom: Silpakorn University. (in Thai)
- Faculty of Education, Chulalongkorn University. (2013). *Guide of Professional Experiential Training in Schools: Bachelor of Education courses (Revised 2552)*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Faculty of Education, Srinakharinwirot University. (2013). *Guide of Teaching Practice and Professional Experiential Training*. Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Janchai, N. et al. (2015). Evaluation of Graduates' Quality on Tourism and Hospitality Industry Programme Based on Thailand Qualification Framework on Higher Education B.E. 2552. *SDU Research Journal Humanities and Social Sciences*, 11(1), 181-195. (in Thai)
- Jangsiripornpakorn, A. (2007). Principles of Learning Assessment. In Wongwanich, S. (ed.), *New learning assessment* (2nd ed). Bangkok: Chulalongkorn University Publisher. (in Thai)
- Kanjanawasee, S. (2007). The Policy of Learning Assessment according to The National Education Act. In Wongwanich, S. (ed.), *New learning assessment* (2nd ed). Bangkok: Chulalongkorn University Publisher. (in Thai)
- Khienwong, T. & Withoonmatha, M. (2012). Effect of Buddy Learning Model on Team Work, Preserved Self-efficacy and Decision Making Skills in the Nursing Practicum of Nursing Students, Suan Dusit Rajabhat University. *SDU Research Journal Humanities and Social Sciences*, 8(3), 117-129. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2002). *Education act B.E. 2542*. Bangkok. (in Thai)
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2013). *Education Development Plan of the Ministry of Education No. 11 B.E. 2555 - 2559*. Bangkok. (in Thai)

- Panich, V. (2012). *Way of Learning for Students in the 21st century*. (3rd ed). Bangkok. (in Thai)
- Pengsawas, W. (2000). *Study Report on some Factors related to the Education of Professional Experiential Training*. Sakonnakhon: Sakonnakhon Rajabhat University. (in Thai)
- Petcharat, C. & Jiamprachanarakorn, S. (2015). Knowledge Management for Driving Suan Dusit Rajabhat University through Learning Organization. *SDU Research Journal Humanities and Social Sciences*, 11(1), 145-161. (in Thai)
- Professional Experience Center of Chulalongkorn University Demonstration Secondary School. (2006). *SATIT CHULA: Teacher Professional Learning Source*. Bangkok. (in Thai)
- Sanghuansri, W. (2006). *Elements that Influence to Anxiety in the Professional Experiences of the 3 Year Students of Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao* (Master's thesis). Chachoengsao: Rajabhat Rajanagarindra University. (in Thai)
- Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand. (2006). *Guide of Education Practice*. Bangkok. (in Thai)
- Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand. (2013). *Professional Standards in Education*. Retrieved January 12, 2013, from <http://education.dusit.ac.th/QA/articles/doc02.pdf>. (in Thai)
- Seekhieo, D. (2006). *The Development of a System to Evaluate Practice Teaching Students Based on 360 Degree Feedback by Applying Generalizability Theory* (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Senarat, S. (2009). *Problems of the Evaluation* (Doctoral dissertation). Mahasarakham: Mahasarakham University. (in Thai)
- Soithong, S. (2000). *Relationships among Knowledge of Thai Language of Student Teachers in Rajabhat Institutes, Bangkok metropolis* (Master's thesis). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Sujiva, S. (2007). Principles of Learning Assessment. In Wongwanich, S. (ed.), *New Learning assessment* (2nd ed). Bangkok: Chulalongkorn University Publisher. (in Thai)

- Tangdhanakanond, K. (2004). *A Development of Portfolio for Learning Assessment of Students Taught by Full Scale Constructionism Approach at Darunsikkhalai School* (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Watsawang, P. (2004). *Practical Guidelines for the Measurement and Evaluation of Learning Outcome in Vocational and Technology for Prathom Suksa Four* (Master's thesis). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Wongwanich, S. (2003). *Performance Testing*. Journal of Test No. 4. enter of Textbook and Document Academic, Faculty of Education. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นางสาววัชรภรณ์ เชื้อนวัง

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
e-mail: Watchara.wang548@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
e-mail: nuttaporn.l@chula.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
e-mail: siripaarn.s@gmail.com